

Programa

**Escoles
Verdes**

Verdes

Generalitat de Catalunya

EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT

Marc compartit entre el Departament
d'Ensenyament i el Departament de
Territori i Sostenibilitat

Jornada temàtica

L'HORT I EL COMPOSTATGE ESCOLAR.

Com treure el màxim rendiment pedagògic d'un recurs educatiu ben viu.

Escola Pompeu Fabra de Manlleu (Osona). 12 de gener del 2019

Programa trobada temàtica	
Horari	Programa
9:30 – 9:45	Trobada dels participants a l'escola Pompeu Fabra de Manlleu. C. Pompeu Fabra, 34-38 (Manlleu).
9:45 – 11:00	L'hort escolar: conceptes bàsics de l'agricultura ecològica escolar des d'una perspectiva agroecològica. L'hort en el context escolar per descobrir les seves potencialitats de transformació de l'espai i aproximació a la natura i els ecosistemes. Aspectes a tenir en compte per a la posada en marxa, la gestió i el manteniment (ubicació, preparació de la terra, organització de les plantacions, la salut de les plantes, fauna auxiliar...). Introducció al compostatge. <i>A càrrec de Joan Solé, llicenciat en biologia, formador i educador ambiental expert en horts ecològics familiars i escolars. Assessor del programa Escoles + Sostenibles de l'Ajuntament de Barcelona i impulsor de diverses iniciatives en l'àmbit de l'educació ambiental.</i>
11:00 – 11:30	Esmorzar cooperatiu. Cada participant porta i presenta un producte del seu municipi. L'organització hi posa el cafè/suc.
11:30 – 12:30	Presentació del projecte d'hort de l'escola Pompeu Fabra A càrrec de les mestres de l'escola. Intercanvi d'experiències entre els assistents.
12:30 – 13:30	L'hort com a procés d'aprenentatge. Pautes perquè l'hort escolar esdevingui un projecte d'escola incidint en la participació i la gestió col·lectiva. Exploració de les potencialitats didàctiques. Propostes de gestió, recerca, estudi i experimentació. Recursos a l'abast per posar en pràctica amb l'alumnat i la comunitat educativa.
13:30 – 14:00	Valoracions i comiat

Participants a la trobada

Nom	Centre
Assumpta Alert	FEDAC Monistrol (Monistrol Montserrat)
Mercè Cartaña	INS Joan Mercader (Igualada)
Lia Cirera	ESC Farigola (Seva)
Natàlia Vega	ESC Farigola (Seva)
Ester Farrerons	EBM Colors (Manlleu)
Toni Gómez	Escola Vedruna Tona (Tona)
Agnès Márquez	ESC Mare de Déu del Sòl del Pont (Roda de Ter)
Pere Pladellorens	SI Cardener (Sant Joan de Vilatorrada)
Marta Vilaró	SI Cardener (Sant Joan de Vilatorrada)
Joan Rosell	ESC Santa Maria d'Avià (Avià)

Nom	Centre
Mònica Pons	ESC Galceran de Pinós (Bagà)
Neus Solà	ESC Galceran de Pinós (Bagà)
Mercè Rifà	ESC Pompeu Fabra (Manlleu)
Rocío Sardi	ESC Pompeu Fabra (Manlleu)
Jordina Toneu	ESC Pompeu Fabra (Manlleu)
M.Carme Terradellas	ESC Pompeu Fabra (Manlleu)
Maria Roura	ESC Vall del Ges (Torelló)
Anna Sistaré	ESC García Lorca (Sta Margarida Montbui)
M.Rosa Terradellas	INS Miquel Martí i Pol (Roda de Ter)
Rosa M. Tiscar	C Casals Gràcia (Manlleu)
Ariadna Malats	C Casals Gràcia (Manlleu)

L'hort escolar: conceptes bàsics de l'agricultura ecològica escolar des d'una perspectiva agroecològica.

- Volem que l'hort escolar esdevingui un projecte?
 - La terra: un aspecte molt important per garantir l'èxit de l'hort.
 - L'hort va a l'aula i l'aula va a l'hort. L'hort és una aula exterior.
-
- Ens preguntem: a mi, com a docent, en què em pot ajudar l'hort en el dia a dia?
 - Hi ha tres aspectes clau: la terra, les plantes i els animals.
 - A vegades ens oblidem que les hortalisses són plantes! Només ens fixem que són hortalisses i que es mengen, però les podem deixar florir i fer un jardí botànic.

L'hort i el jardí escolar: un recurs per apropar-nos a la natura

- “Mala herba” és un terme adequat? Totes les plantes són importants, i cal potenciar la vegetació espontània. Si no, ens perdem biodiversitat.
- Hem d'aprofitar per apropar-nos a l'agricultura, al paisatge agrícola de l'entorn proper. Podem conèixer les construccions de pedra seca. Un recurs sobre el tema: [Wikipedia](#).
- És molt important conèixer la terra. Hem de saber com es manté una terra fèrtil en un ecosistema natural. El 5 de desembre és el Dia Mundial del Sòl.
- L'hort ha de servir per treballar problemàtiques ambientals globals.
- Quan dissenyem l'hort, el primer objectiu ha de ser definir l'espai de cultiu i els espais de pas. Cal evitar tenir espais de terra nua. Les zones de pas han d'estar cobertes amb palla o trinxat de poda.

L'hort i el jardí escolar: un recurs per apropar-nos a la natura

- Si fem cultiu en recipient s'ha de preparar bé el substrat. Cal un material fibrós o esponjós com la fibra de coco. Es ven compactat i s'ha d'hidratar. Es barreja amb la part orgànica i es posa en un recipient de poca fondària.
- És important que els alumnes prenguin decisions.
- Algú s'haurà de preocupar de la salut de les plantes. És important que a l'hort hi hagi plantes protectores acompanyants. I també cal fauna auxiliar que ajudi a combatre plagues, a millorar la terra, etc.

- Per començar a fer l'hort no ho hem de saber tot! Aprenem nosaltres, els alumnes i les famílies.
- Podem treballar temàtiques diverses: vocabulari antic de feines del camp, consum i alimentació, meteorologia, compostatge, etc.

L'Ecoaula i el projecte d'hort i compostatge escolar de l'escola Pompeu Fabra

Agafem forces compartint
experiències i productes de
proximitat!

La Rocío, la Maica, la Jordina i la
Mercè ens presenten el seu projecte
d'ecoaula i d'hort escolar.

L'Ecoaula

L'hort escolar

L'hort escolar

Per conèixer la **composició i la textura de la terra de l'hort** podem fer un experiment ben senzill, manipulant la terra amb aigua i fent un cilindre i un cercle. Així sabrem el contingut d'argila.

Al jardí o pati de l'escola hi podem plantar arbres fruiters que s'ajustin al calendari escolar, és a dir, que floreixin a la primavera i fructifiquin a la tardor. Com per exemple: **codonyer, magraner, figuera, nespler, server, etc.**

El compostador

- Aportació de compost vegetal a la terra:
Aportació inicial: 25-30 l/m².
Per a manteniment: 10 l/m².
- Al compostador: 75% ha de ser material humit i trossejat. Com més varietat de matèria orgànica millor. Amb mesura, s'hi poden tirar cítrics i paper de cel·lulosa.

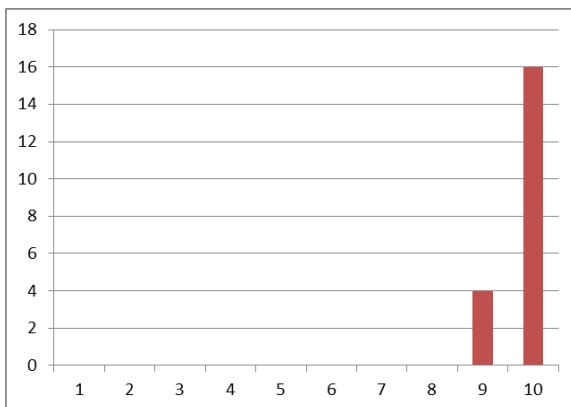
L'hort com a procés d'aprenentatge. Recursos didàctics.

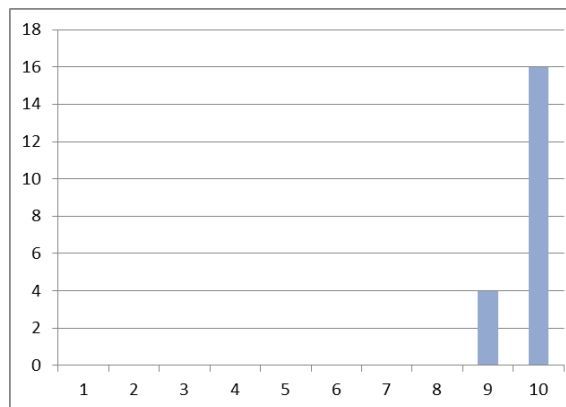
- L'hort és molt interdisciplinari. És com una calaixera, i obrim calaixos quan ens convé.
- Hem de trobar moments i espais de planificació i reflexió.
- Podem preguntar i fer indagacions sobre el verd al centre, a l'entorn, l'agricultura, etc.
- Treballar el concepte de jardí i les percepcions inicials de l'alumnat.
- Punt de partida: què és un hort? Com es cuida? Coneixem algun pagès?
- Molt important la comunicació i visualització de la feina feta.
- Un hort és MOLT!

Valorem per millorar

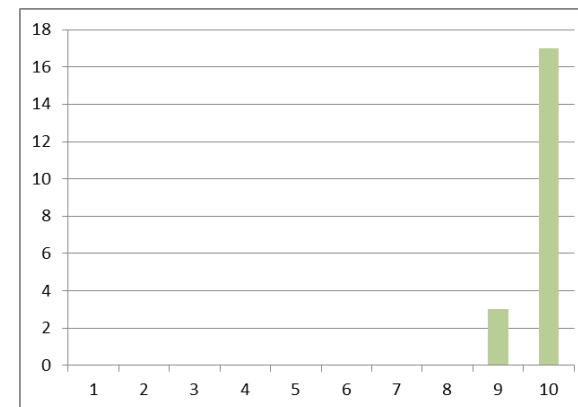
Estàs satisfet de l'organització?

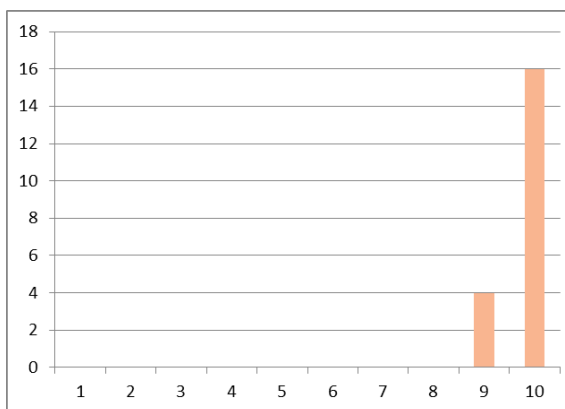
T'has sentit ben acollit?

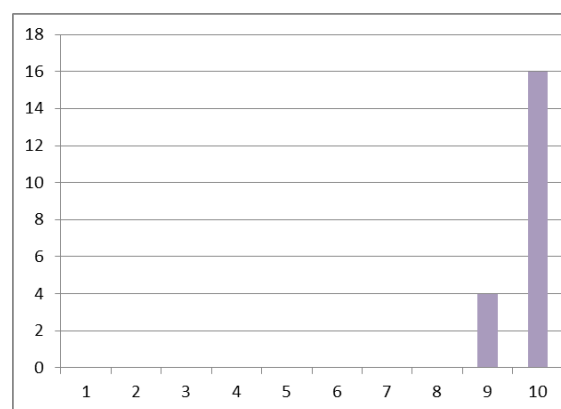
Valoració formació i dinàmica

Valoració espais utilitzats

Valoració general jornada

Suggeriments per millorar

- Molt interessant. S'hauria de fer la formació abans.
- S'ha parlat poc de les plagues.
- Si tinguéssim els pfd's i la informació uns dies abans, podríem portar-los i seguir el curs sense patir tant per fer apunts i en trauríem més profit.
- És un tema molt extens que amb una sola sessió és difícil abastar-ho tot, potser ha quedat algun tema que no s'ha pogut tocar prou. De totes maneres, ha estat molt profitós.

Època de l'any més adient

- Primavera (6).
- Tardor o primavera.
- Potser al maig seria millor pel temps i l'observació de l'hort.
- Per l'hort, potser seria més adient el primer trimestre.
- Indiferent.
- L'he trobat adequada per aquesta formació.
- Correcte ara.

Aprenentatges adquirits o consolidats (1/2)

- M'ha donat moltes idees i recursos pràctics que podré aplicar directament a l'aula, perquè anava una mica perduda en aquest tema.
- Molts recursos per treballar a l'hort, activitats... Utilització del compostador. Com es fa, quina és la millora manera de fer-lo servir...
- Parcel·les: zones de pas de l'hort i zones de cultiu. Compostatge: percentatge de matèria seca.
- Compostador, manteniment i aprofitament. Recursos de l'hort i el jardí per al treball transversal.
- He agafat moltes idees per reestructurar l'hort de l'escola. El funcionament del compostador.
- Com muntar l'hort perquè sigui participatiu i didàctic. Com iniciar i mantenir el compost. Molta informació i bibliografia.
- M'ha servit per adonar-me de coses que fèiem malament a l'hort i coses a millorar. També s'han donat recursos per tal de dur a terme activitats amb els alumnes.
- He pogut recollir molta informació pràctica i d'organització aplicable a l'escola.

Aprenentatges adquirits o consolidats (2/2)

- Com iniciar o potenciar l'hort de l'escola i recursos per dur-ho a terme.
- Com fer adob de qualitat amb el compostador. Idees per treballar l'hort.
- M'ha ajudat en tot, però m'ha ajudat molt amb el compostador.
- Funcionament del compostador i potencial de l'hort.
- M'ha ajudat a motivar-me i fer més activitats a l'hort.
- Recursos, idees, tècniques per treballar a l'hort.
- Organització d'un hort. La bibliografia.
- He après coses noves. Ha estat interessant.
- Molt enriquidor l'intercanvi d'experiències.
- Com millorar el compostatge.
- Funcionament del compostador.

ESC Pompeu Fabra de Manlleu

ESC Vall del Ges de Torelló

EBM Colors de Manlleu

Escola Vedruna de Tona

INS Joan Mercader d'Igualada

C FEDAC Monistrol de Monistrol de Montserrat

ESC Mare de Déu del Sòl del Pont de Roda de Ter

ESC Santa Maria d'Avià

C Casals Gràcia de Manlleu

ESC Galceran de Pinós de Bagà

ESC Farigola de Seva

INS Miquel Martí i Pol de Roda de Ter

SI Cardener de Sant Joan de Vilatorrada

ESC García Lorca de Santa Margarida de Montbui

Si sabés que el món s'acaba demà, jo avui encara plantaria un arbre.

Martin Luther King .